

3. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ & ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ (Δεδομένα από την ελληνική εμπειρία και πρακτική)

Σήμερα οι συλλογικές διαπραγματεύσεις (Σ.Δ.) καλύπτουν στη χώρα μας ευρύ φάσμα αντικειμένων, όπως:

- Όρους σύναψης, λειτουργίας και λήξης των ατομικών συμβάσεων εργασίας (εισάγοντας συλλογικούς περιορισμούς στην άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος του εργοδότη).
- Θέματα συνδικαλιστικής παρουσίας και δραστηριότητας στους χώρους εργασίας, που μπορούν να ρυθμίζονται σε ευνοϊκότερη βάση από τα προβλεπόμενα από το νόμο για τις συνδικαλιστικές άδειες και διευκολύνσεις, καθώς και θέματα παρακράτησης-απόδοσης στα συνδικάτα της συνδικαλιστικής συνδρομής των μελών τους.
- Θέματα κοινωνικής ασφάλισης και περίθαλψης, με εξαίρεση όσα αφορούν συνταξιοδοτικά δικαιώματα, ταμεία υπό κρατική εποπτεία και θέματα υποχρεωτικής ασφάλισης.
- Ζητήματα άσκησης της επιχειρηματικής πολιτικής, στο μέτρο που αυτή επηρεάζει άμεσα τις εργασιακές σχέσεις (λ.χ. πολιτική επενδύσεων, συγχωνεύσεων, εξαγορών, εξωτερίκευσης εργασιών κ.λπ.).
- Ζητήματα ερμηνείας όρων των Σ.Σ.Ε. από τα άμεσα ενεχόμενα μέρη.
- Θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των Συμβουλίων Εργαζομένων σε κάθε επιχείρηση, (λ.χ. κανονισμοί εργασίας, κανονισμοί υγιεινής και ασφάλειας, προγράμματα επιμόρφωσης, καταμερισμός αδειών, πρόσθετες αμοιβές και κίνητρα κ.λπ.).
- Ρυθμίσεις οργάνωσης του χρόνου εργασίας.
- Ρυθμίσεις που ορίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις στις σχέσεις των συμβαλλόμενων μερών, όπως η ρήτρα διατήρησης κεκτημένων, οι τρόποι επίλυσης διαφορών κ.λπ.
- Διαδικασίες και όρους της συλλογικής διαπραγμάτευσης, μεσολάβησης και διαιτησίας για την επίλυση των συλλογικών διαφορών, εφόσον παρέχουν μεγαλύτερη προστασία στους εργαζόμενους και στα συνδικάτα τους, σε σχέση με τις προβλεπόμενες από το νόμο διαδικασίες και ρυθμίσεις.

Το θεσμικό πλαίσιο για τις Σ.Δ. αναγνωρίζει το δικαίωμα, αλλά και την υποχρέωση για διαπραγμάτευση, θεσπίζοντας:

- δικαιώματα πληροφόρησης της εργατικής πλευράς από τους εργοδότες ή/και από αρμόδιους κρατικούς φορείς,
- την υποχρέωση των μερών να διεξάγουν καλόπιστο διάλογο, με πρόθεση να καταλήξουν σε αμοιβαία αποδεκτό αποτέλεσμα,
- την υποχρέωση των μερών να αιτιολογούν /τεκμηριώνουν τις προτάσεις και τις αντιπροτάσεις τους.

Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και οι σύνθετες εξελίξεις στο Χ/Π σύστημα απαιτούν από τα συνδικάτα:

- μεγάλη και συστηματική προσπάθεια στο επίπεδο της τεκμηρίωσης, της στοχοθεσίας, της προετοιμασίας των διαπραγματεύσεων,
- συστηματική τεχνική και συνδικαλιστική υποστήριξη των απευθείας διαπραγματεύσεων, της μεσολάβησης και της διαιτησίας (για την επίλυση των συλλογικών διαφορών, λειτουργεί στη χώρα μας ανεξάρτητος φορέας μεσολάβησης-διαιτησίας),
- την εφαρμογή σύγχρονων τεχνικών προβολής των διεκδικήσεων και διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων.

Ένα ζήτημα, που έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κλάδο, είναι ο συνδυασμός της κλαδικής με τις επιχειρησιακές ΣΣΕ (ΣΣΕ σε κάθε τράπεζα). Ο συνδυασμός αυτός δεν μπορεί να νοηθεί παρά στα πλαίσια μιας συμπληρωματικής και διαδοχικής διαπραγμάτευσης, κατά την οποία:

- προηγείται η κλαδική ΣΣΕ, θεσπίζοντας τους βασικούς κανόνες και τις γενικά υποχρεωτικές ρυθμίσεις για τον κλάδο,
- ακολουθούν οι επιχειρησιακές ΣΣΕ, εξειδικεύοντας, βελτιώνοντας και εμπλουτίζοντάς την στους επιμέρους εργασιακούς χώρους.

Η κλαδική ΣΣΕ ΟΤΟΕ- Τραπεζών αποτελεί εδώ και πολλά χρόνια τη μισθολογική και θεσμική ασπίδα του κλάδου στην Ελλάδα, στο βαθμό που δεν επιτρέπεται από το νόμο δυσμενέστερη από τις διατάξεις της ρύθμιση, απόκλιση ή εξαίρεση σε επιχειρησιακό επίπεδο.

Με τις επιχειρησιακές ΣΣΕ δίνεται η δυνατότητα στα συνδικάτα κάθε Τράπεζας να διεκδικήσουν για το χώρο τους μόνο ευνοϊκότερες της κλαδικής ΣΣΕ οικονομικές ή/και θεσμικές ρυθμίσεις, που τις εξειδικεύουν σύμφωνα με τις δυνατότητες και τις προτεραιότητες του χώρου τους, τις συμπληρώνουν και τις προεκτείνουν, ανοίγοντας το δρόμο για γενίκευση αυτών των ρυθμίσεων στο σύνολο του τραπεζικού κλάδου.

Ο μέχρι σήμερα πετυχημένος συνδυασμός της διασφαλιστικής -εξομοιωτικής λειτουργίας της κλαδικής ΣΣΕ με τον επιθετικό - διαφοροποιητικό - αποκεντρωτικό μηχανισμό των επιχειρησιακών ΣΣΕ, προεκτείνουν και διασφαλίζουν, στο επίπεδο της επιχείρησης, την εφαρμογή των κλαδικών ρυθμίσεων και την ίδια τη συλλογική παρέμβαση, περιορίζοντας τα περιθώρια για αδιαφανείς, αυθαίρετες και μονομερείς εργοδοτικές πρακτικές.

Όπως θα δούμε στη συνέχεια, η αξιοποίηση του παραπάνω θεσμικού πλαισίου καθώς και βασικών κλαδικών υποδομών για θέματα προστασίας της απασχόλησης και τεκμηριωμένου σχεδιασμού - εφαρμογής προγραμμάτων κατάρτισης μπορεί να βελτιωθεί και να εμπλουτισθεί με τη βοήθεια του PREMEQ.